

Lektion 7

Jesus og Kristus

Han blev født i en stald, og var ven med de forkerte. Jesus. Guds søn. Menneskesønnen. Befrieren. Frelseren. Kristus. En mand med mange betydninger, som har betydet meget for mange. Hvordan kunne han være Gud og menneske på samme tid? Og hvad betyder det for os, at Gud blev menneske?

Hvem er Jesus?

Der er ikke nogen i verdenshistorien, der er skrevet og sagt mere om end Jesus. Opfattelserne er forskellige. Hvem var han? Profet? Filosof? Tosse? Hvad var hans opgave? Hvorfor tror kristne, han er Guds søn? Har han overhovedet eksisteret, eller er historien om ham det rene opspind?

Jesus i historiebøgerne

Jesus er ikke kun nævnt i Bibelen. Josefus, en jødisk historiker, skriver omkring år 90: ”Jakob, Jesu bror, den såkaldte Messias” – og bekræfter altså at Jesus har eksisteret. Og i år 115 skriver romeren Tacitus om, hvordan de kristne blev gjort til forbrydere og straffet. I den forbindelse skriver han om Jesus: ”Den der oprindeligt bar navnet Chrestus, var blevet henrettet i kejser Tiberius´ regeringstid efter ordre fra statholderen Pontius Pilatus.”

At Jesus har eksisteret, kan man læse i en del historiske dokumenter ud over Bibelen, og spørgsmålet drejer sig altså ikke om, hvorvidt han har eksisteret eller ej, men om hvem han var.

Der er delte meninger om, hvordan vi skal forstå Jesus – hans liv og død – og hvilken betydning vi skal tillægge ham. Det handler i bund og grund om, hvad vi *tror*. Men hvad ved vi om Jesus? Dvs. hvilke ting om Jesus er viden – og anerkendt som en del af verdenshistorien? Vi ved:

- at han var søn af en ung pige, der hed Maria og en tømrer der hed Josef
- at han var jøde
- at han gik rundt i Galilæa og omegn og prædikede fulgt af en kreds af disciple
- at han blev regnet for at være en politisk oprører
- at nogle betragtede ham som en profet med særlige evner

Det er kun kristne, der tillægger ham mere end de historiske kilder giver udtryk for. Vandene skilles dels ved den tomme grav - her begynder det at handle om tro: Enten blev liget stjålet, eller også opstod Jesus fra de døde, og dels ved opfattelsen af Jesu væsen: Var Jesus Guds søn eller blot et menneske som alle andre?

Kristne tror, at Jesus virkelig var et rigtigt menneske. Det betyder, at han ved, hvordan det er at være menneske. Han forstår os mennesker, uanset om vi er glade og lykkelige, eller vrede og sårede. Han forstår det, fordi han selv har været menneske. Kristne tror samtidig, at Jesus virkelig var Gud. Det betyder, at det, han sagde og gjorde for 2000 år siden, har betydning til alle tider.

Hvem siger Jesus selv, han er?

I Det Nye Testamente bliver Jesus kaldt forskellige ting, alt efter hvem der taler om ham og i hvilken situation. Jesus kalder sig selv for "Menneskesønnen" (hvad det betyder, bliver forklaret senere), men han bruger også forskellige billeder og lignelser til at beskrive, hvem han er.

1. Jeg er livets brød (Joh. 6,30-35).

Da sagde de til ham: "Hvilket tegn gør du, så vi kan se det og tro dig? Hvad kan du gøre?"

v.31 Vore fædre spiste manna i ørkenen, som der står skrevet: 'Brød fra himlen gav han dem at spise.'" v.32 Jesus sagde så til dem: "Sandelig, sandelig siger jeg jer: Moses gav jer ikke brødet fra himlen, men min fader giver jer brødet fra himlen, det sande brød. v.33 For Guds brød er det, der kommer ned fra himlen og giver liv til verden." v.34 De sagde til ham: "Herre, giv os altid det brød!" v.35 Jesus sagde til dem: "**Jeg er livets brød**. Den, der kommer til mig, skal ikke sulte, og den, der tror på mig, skal aldrig tørste."

I Johannesevangeliet er der ingen beretning om Jesus, der spiser påskemåltidet med disciplene. Det nærmeste, man kommer de andre evangeliens nadverberetning, er bespisningsunderet (Johs. 6, 1-14) og dette udsagn: *Jeg er livets brød*. Forfatteren til Johannesevangeliet refererer tydeligt til nadveren bl.a. gennem brug af ordet: "Takkede". (Ordet "Takkede" kommer af det græske ord "eukharistein". Ordet eukaristi er senere blevet en betegnelse for nadveren med henvisning til den takkebøn, der indleder nadvermåltidet).

Uanset hvor meget dagligt brød man spiser, vil man på et eller andet tidspunkt dø. Jesus er "det sande brød", der ikke fører til død, men til evigt liv.

2. Jeg er verdens lys (Joh. 8,12)

At forstå Jesus som verdens lys forudsætter to almindelige menneskelige erfaringer:

1. For det første at lyset er en betingelse for liv. Intet kan gro eller leve uden solens lys.
2. For det andet at lyset er nødvendigt for ret erkendelse.

At Jesus er verdens lys betyder altså, at han er forudsætningen både for sandt liv og sand erkendelse.

3. Jeg er Døren (Joh. 10,9)

Døren er et billede på indgangen til Guds rige. Jesus taler om sig selv som døren, man må gennem for at blive frelst. Det er et udtryk for, at Jesus er den eneste formidler af gudsriget og den eneste indgang til gudsriget (Gudsriget behandles nærmere i afsnit 5).

4. Jeg er Den Gode Hyrde (Joh. 10,11)

Jesus er den perfekte hyrde, der ofrer sit liv for fårene, modsat dårlige hyrder, der stikker af, når der er fare på færde. Ved at bruge udtrykket ”Hyrde” om sig selv spiller Jesus på Salme 23, hvor det er Gud, der er den hyrde, der tager sig af og beskytter mennesket. I senere vers kan man se, at det provokerede jøderne, at han på den måde sætter lighedstegn mellem sig selv og Gud.

5. Jeg er Opstandelsen og Livet (Joh. 11,25)

”Liv” er et centralt begreb i Johannesevangeliet. Uden Jesus er der intet liv og ingen opstandelse. ”Liv” betegner indholdet af den frelse, Jesus bringer. Allerede ved verdens skabelse forbindes Jesus med liv (Joh. 1,4). Jesus giver ”levende vand” (4,10-14) og er ”livets brød” (Joh. 6,35). Realiseringen af det evige liv sker allerede i dette liv (Joh. 5,24 ”*Sandelig, sandelig siger jeg jer: Den, der hører mit ord og tror ham, som har sendt mig, har evigt liv og kommer ikke for dommen, men er gået over fra døden til livet*”).

6. Jeg er Vejen, Sandheden og Livet (Joh. 14,6)

Vejen: Jesus er adgangen til Gud. Samtidig udtrykker begrebet, at det kristne liv er et liv i Jesu fodspor – altså efterfølgelse af ham.

Sandheden og Livet: Er målet for vejen. På en og samme gang er Jesus både vejen og målet. Sandheden er altså ikke en idé, men Jesus selv.

7. Jeg er det sande vintræ (Joh. 15,1)

Jesus sammenligner det nære forhold mellem ham og disciplene med vintræet og dets grene. Det udtrykker den dybe afhængighed, der er mellem os og Jesus. Grenene er ikke noget i sig selv. De får kraft og liv gennem træet.

Gud giver sig til kende

Når Jesus bliver gengivet på billeder i danske kirker, bærer han ofte en fin dragt, der er skinnende og helt hvid. Han har langt, lyst hår og klare blå øjne, og ofte en lysende glorie om hovedet. I virkeligheden har han næppe set sådan ud. Fremstillingen afspejler snarere et vesteuropæisk idealbillede af det perfekte og guddommelige menneske.

Bibelens beskrivelse af Jesus er mere menneskelig. Vi hører om Jesus som et menneske af kød og blod, der sveder og bløder, bliver gal, bliver bange og kommer i tvivl.

Gud er treenig. Det betyder, at Gud er: Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligånd. Jesus er (helt) Gud, og man kan sige, at meget af det, vi ved om Gud, ved vi gennem Jesus. Og det vi ved om Jesus, ved vi primært fra Bibelen. At læse Bibelen er altså en god måde at lære noget om Gud på. Det nye testamente handler om Jesus, og de forskellige forfattere beskriver Jesus fra mange forskellige sider. Når vi nu skal arbejde med de forskellige "titler" eller prædikater, man bruger om Jesus, er det væsentligt hele tiden at huske på, at hovedpointen er, at Gud har givet sig til kende i Jesus.

Vi har valgt at udvælge nogle af de mest centrale tilnavne og beskrivelser af Jesus og arbejde videre med deres baggrund og med, hvad de fortæller om Jesus.

A. Messias/ Kristus

Ordet 'Kristus' er græsk og betyder "den salvede". I GT bruges det hebraiske ord 'Messias' med den samme betydning. Konger og præster (især ypperstepræster) blev salvet og derigennem indviet til deres gerninger. Kristus betegner den konge, der af Gud er salvet til at herske i Guds Rige. I GT var profeterne kritiske over for de forskellige regerende konger. Det kom bl.a. til udtryk i forudsigelser om en ideel konge, en Messiasskikkelse. Forventningerne til denne "ønske-konge" var politiske, idet man forventede, at den kommende Messias skulle give Israel dets storhed tilbage.

I NT fremstår Jesus som opfyldelsen af profeternes forudsigelser om den kommende Messias (f.eks. Lukas 4,16 ff.). Fremkomsten af Guds Rige er knyttet direkte til hans person. Jesus

understreger, at han er Guds salvede, der opfylder profeternes forudsigelser. Men han er ikke kommet for at opfylde Messias-forventningerne om en konge i jordisk (politisk) forstand. Han er nok konge, nemlig i Guds Rige, men han er ikke konge i verdslig henseende. Jesus viser i tale og handling, at kongeværdighed og storhed paradoksalt nok består i at være villig til at afgive status og magt og underordne sig andre. På den måde vender han op og ned på den gængse opfattelse af værdighed og magt. Det ses f.eks. i beretningen om indtoget i Jerusalem, hvor Jesus ikke kommer ridende på en krigshest, men på et simpelt æsel. Nok indtager Jesus Jerusalem, men frem for at komme stormende med krigsmagt, kommer han ”sagtmodig, ridende på et æsel”.

”Kristus” var oprindeligt et tillægsord, der var synonymt med det hebræiske ”Messias”. Hos ikke-jødiske kristne gik Kristus dog hurtigt over til slet og ret at være et navn, på linje med Jesus. Det ses bl.a. i Paulus’ breve.

B. Guds søn

Udtrykket ”Guds søn” bruges i Ny Testamente (NT) om Jesus, men vi finder det allerede i det Gamle Testamente (GT), hvor det bruges om kongen eller om Israel. Betegnelsen skal vise, at der er et særligt tæt forhold mellem kongen eller Israel og Gud.

I NT er indholdet af betegnelsen Guds søn forstærket i forhold til GT. Når Jesus kalder sig selv for Guds søn, beskriver han det helt specielle forhold, han har til Gud. Ud over at Gud og Jesus hører sammen som en far og en søn, lægger Jesus vægt på, at der er direkte identitet mellem ham og Gud. Jesus er kort sagt ikke kun et menneske, men også en himmelsk/guddommelig skikkelse. Jesus har som Guds søn del i Faderens guddommelighed (f.eks.: Johs. 10,30: ”Jeg og faderen vi er ét”).

Ordet ”Guds søn” bruges flere gange i forbindelse med en bekendelse af Jesus som Kristus. (f.eks. Peters bekendelser i Matt. 14,33 og 16,16).

Især i Johannesevangeliet er det tydeligt, at betegnelsen skal vise, at Jesus er guddommelig. Som eks. kan nævnes Joh. 5,26 ”For ligesom Faderen har liv i sig selv, således har han også givet Sønnen at have liv i sig selv”.

I de nytestamentlige breve bruges betegnelsen ”Guds søn” ofte om Jesus. En af de første kristne menigheders bekendelse lyder: ”Jesus er Guds søn” (f.eks. Apostlenes Gerninger 8,37; 1. Johannesbrev 4,15).

Som Guds søn har Jesus tre funktioner:

1. At medvirke ved skabelsen (eks. Kolossenserbrevet 1,15f; Hebræerbrevet 1,2)
2. At forsone verden med Gud (eks. Romerbrevet 5,10; 8,32; Galaterbrevet 4,4)
3. At dømme alle mennesker (eks. Johannesevangeliet 5,22)

Kristendommen fortæller, at Gud blev menneske (læs eks. Johannesevangeliet 1,1ff ”ordet fik kød og tog bolig iblandt os”). Gud har engang i historien vist os, hvem han er – som Kristus. Det var derfor Gud selv, der hang på korset. Gud tog al vores smerte på sig, ikke sådan at vi aldrig skal føle smerte, men sådan at Gud er sammen med os både i og om smerten.